Özel Gereksinimli Birey Kapak HR.pdf 1 23.12.2022 22:57

Tüm insanlar eşit doğar; içinde yaşadığı topluma katılarak yaşar ve topluma katılımda eşit haklara sahiptir. Ancak kimi gruplar, bilişsel ve fiziksel farklılıkları açısından söz konusu haklara sahip olamamaktadır. Özel gereksinimli bireyler de bu grubun bir kategorisini oluşturmaktadır.

Son yıllarda, tüm dünyada akademisyenler ve araştırmacılar arasında özel gereksinimli bireyler, engelliler ve engellilik çalışmaları alanına ilgi artmış ve bu ilgi, disiplinler arası çalışmalar, coğrafya, tarih, felsefe, sosyoloji, psikoloji, kütüphanecilik dâhil olmak üzere çeşitli perspektiflerden geniş bir literatür oluşturmuştur.

Giderek daha önemli hale gelen bu alanla ilgilenen herkes için önemli birçok konuyu, sorunu gündeme getiren, tartışan Özel Gereksinimli Bireylerin Bilgiye Erişimi: Disiplinler Arası Çalışmalar ve Güncel Yaklaşımlar başlıklı bu eser, otuz sekiz yazar yirmi yedi makale ile alana paha biçilmez bir kaynak eser olarak katkı sağlamaktadır.

Bu esere katkı sağlayan yazarlar, "Özel Gereksinimlilik ve Bilgiye Erişimde Politikalar, Haklar ve Uygulamalar", "Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Bilgi Hizmetleri", "Özel Gereksinimli Bireyler İçin Erişilebilirlik Unsuru ve Kütüphanecilerin Rolü", Özel Gereksinimli Bireyler İçin Geleceğe Yönelik Araştırmalar" ana başlıkları altında sundukları makalelerde, eşitlik ilkelerine dayalı daha demokratik ve katılımcı bir toplumu gerçekleştirme hedefine yaklaşmada özellikle dışlayıcı engelleri eleştirmekte; okuyucusunu, yeni modeller, stratejiler, fırsatlar ve anlayışlarla tanıştırmaktadırlar.

Prof. Dr. Fatoş SUBAŞIOĞLU

ISBN: 978-625-8244-38-0
9 786258 244380

hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERİN BİLGİYE ERİŞİMİ

DİSİPLİNLER ARASI ÇALIŞMALAR ve GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler
Doç. Dr. Pervin Bezirci • Dr. Öğr. Üyesi Leyla Kanık
Dr. Öğr. Üyesi Erdinç Alaca • Dr. Gülcan Palo
Dr. Öğr. Üyesi Demet Soylu

hiperyayın

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERİN BİLGİYE ERİŞİMİ

DİSİPLİNLER ARASI ÇALIŞMALAR ve GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler
Doç. Dr. Pervin Bezirci • Dr. Öğr. Üyesi Leyla Kanık
Dr. Öğr. Üyesi Erdinç Alaca • Dr. Gülcan Palo
Dr. Öğr. Üyesi Demet Soylu

hiperyayın

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERİN BİLGİYE ERİŞİMİ

DİSİPLİNLERARASI ÇALIŞMALAR ve GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler

Doç. Dr. Pervin Bezirci

Dr. Öğr. Üyesi Leyla Kanık

Dr. Öğr. Üyesi Erdinç Alaca

Dr. Gülcan Palo

Dr. Öğr. Üyesi Demet Soylu

hiperyayın

Hiperyayın 1004
Araştırma-İnceleme

Editörler
Doç. Dr. Pervin Bezirci, Dr. Öğr. Üyesi Leyla Kanık, Dr. Öğr. Üyesi Erdinç Alaca, Dr. Gülcan Palo, Dr. Öğr. Üyesi Demet Soylu

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice Bahtiyar

Mizanpaj
Senem Ilgın

Kapak Tasarım
Mehmet Salih Yıldırım, Emrah Tehtap

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-8244-38-0
e- ISBN: 978-625-8244-39-7

1. Baskı: İstanbul, 2022

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Doç. Dr. Pervin Bezirci, Dr. Öğr. Üyesi Leyla Kanık, Dr. Öğr. Üyesi Erdinç Alaca, Dr. Gülcan Palo, Dr. Öğr. Üyesi Demet Soylu'ya aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Özel gereksinimli bireylerin bilgiye erişimi: Disiplinlerarası çalışmalar ve güncel yaklaşımlar/Editörler Doç. Dr. Pervin Bezirci, Dr. Öğr. Üyesi Leyla Kanık, Dr. Öğr. Üyesi Erdinç Alaca, Dr. Gülcan Palo, Dr. Öğr. Üyesi Demet Soylu.-- 1. Baskı. -- İstanbul: Hiperyayın, 2022.

686 sayfa: şekil, tablo; 24 cm. -- (Hiperyayın; 1004)

ISBN: 978-625-8244-38-0

e-ISBN: 978-625-8244-39-7

1.Kütüphaneler ve engelliler. 2. Kütüphaneler -- 3. Engelli kullanıcı hizmetleri. 4. Bilgi erişim sistemleri. I. Bezirci, Pervin. II. Kanık, Leyla. III. Alaca, Erdinç. IV. Palo, Gülcan. V. Soylu, Demet. VI. Dizi.

Z711.92.H3/O94 2022 027.663/ÖZE 2022

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-**Sertifika No:** 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ
Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58
www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

Önsöz 13

1. BÖLÜM

ÖZEL GEREKSİNİMLİLİK VE BİLGİYE ERİŞİMDE POLİTİKALAR, HAKLAR VE UYGULAMALAR 15

Özel Gereksinimli Bireyler ve Özel Eğitim 17
Nilay Kaptan / Esin Pektaş Karabekir / Arif Yılmaz / Yasemin Ergenekon

Özel Gereksinimli Bireylerin Bilgiye Erişimlerinin Kütüphaneler Açısından Değerlendirilmesi 41
Serap Doğan / Esra Orum Çattık / Özgül Aldemir-Fırat

Temel Eğitimde Özel Gereksinimli Bireyler İçin Bilgi Hizmetleri Uygulamaları 61
Özlem Şenyurt

Strateji Raporları ve Eylem Planlarında Engelli Bireylerin Bilgiye Erişimi Konusunun İncelenmesi: Ulusal ve Uluslararası Örnekler 87
Nilay Cevher

Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Kütüphane Politikaları İçin Temel İlkeler: Uluslararası Politika Belgeleri Üzerine Bir İnceleme 100
Tülay Oğuz

Sürdürülebilirlik ve IFLA'nın Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Politika İlkeleri 128
Tülay Oğuz

Özel Gereksinimli Bireyler İçin E-Devlet Uygulamaları ve Hizmetleri 154
Serhad Polat / Tunç Durmuş Medeni

2.BÖLÜM

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE YÖNELİK BİLGİ HİZMETLERİ 175

Engelli Bireylerin Okuma Kültüründe Kütüphanelerin Rolü: Kuramsal Bir Yaklaşım 177
Bülent Yılmaz

Kütüphaneler Bağlamında Sosyal Dışlanma ve Sosyal Kapsayıcılık: Kavramsal Bir Çerçeve 204
Güler Demir

Yabancı Uyruklu Öğrencilere Yönelik Kütüphane Hizmetleri: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanesi Örneği....235
Burcu Tığ Demir / Özgür Külcü

Suriyeli Genç Sığınmacıların Bilgi Gereksinimleri ve Halk Kütüphaneleri İçin Çözüm Önerileri.... 254
Gülcan Palo

LGBTİQ Bireylerin Gündelik Yaşamda Bilgi Davranışı....274
Neslihan Er Koçoğlu

Ceza İnfaz Kurumu Kütüphanelerinde Bilgi Hizmetleri: Görünmeyeni Görünür Kılmak 301
Hatice İnci Önal

Özel Gereksinimli ve Dezavantajlı Bireylere Halk Kütüphanelerinde Uygulanmış Hizmet Örnekleri 327
Asuman Nesibe Özdil

Yaşlılarda Sağlık Okuryazarlığının Geliştirilmesi ve Halk Kütüphanelerinin Rolü..... 349
Gülten Alır Derbent/ Mehmet Ali Akkaya / Özgür Polat

Bibliyoterapi: Rehabilitasyon Amaçlı Kullanımı ve Bilgi Hizmetleri ile İlişkisi....386
Semanur Öztemiz / Melike Tekindal

3. BÖLÜM

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER İÇİN ERİŞİLEBİLİRLİK UNSURU VE KÜTÜPHANECİLERİN ROLÜ.... 405

Kütüphanecilerin Engelli Kullanıcılar ve Erişilebilirliğe Yönelik Tutumları: İstanbul'daki Devlet Üniversitesi Kütüphaneleri Örneği.... 407
Pervin Bezirci

21. Yüzyılda Özel Gereksinimli Bireylere Sunulan Hizmetlerde Kütüphanecilerin Yetkinlikleri 437
Fatoş Subaşıoğlu

Otizmli Çocukların Eğitiminde Kütüphanecilerin Rolü ve Farkındalığı....457
Murat Yılmaz

Kadın Kütüphanecilerin Kariyer Yolundaki Tehlike: Cam Tavan Sendromu 479
Berrin Küçükcan

Görme Engellilerin Müze Erişimini Etkileyen Unsurlar..... 507
Güner Sağır / Zeynep Aktop

Tarihi Binaların Kütüphane Olarak Kullanımı ve Erişilebilirlik Uygulamalarında Özgün İşlevin Etkisi 525
Gül Yücel

4.BÖLÜM
ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER İÇİN GELECEĞE YÖNELİK ARAŞTIRMALAR.....551

Halk Kütüphanelerinde Dezavantajlı Bireylere Sunulan Hizmetlerin Yenilikçi Hizmet Bağlamında Değerlendirilmesi: Türkiye'den ve Dünyadan Örnekler..... 553
Erdinç Alaca

Web Sayfalarının Erişilebilirliği/Kullanılabilirliği.....581
Levent Kutlutürk

Özel Gereksinimli Bireyler İçin Artırılmış Gerçeklik Araç ve Teknikleri 601
Vildan Ateş

Kütüphanelerde Kitle Kaynak Kullanımı (Crowdsourcing) Yönteminin Engelli Bireyler Açısından Değerlendirilmesi 622
Banu Fulya Yıldırım

Kapsayıcı Kütüphane Olgusu ve Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Oyunlaştırılmış Hizmet Tasarımı.....641
Demet Soylu / Leyla Kanık